

Foreløpig plan for Drammen idrettsråd sitt bidrag til viktige utfordringer for Drammenssamfunnet

Innledning

Drammen idrettsråd (DIR) er en paraplyorganisasjon for idretten i Drammen. DIR skal ivareta idrettens interesser lokalt, og bidra til at viktige støtte-, og insentiv ordninger blir distribuert og driftet etter intensjonene. DIR bidrar med administrasjon av prosjekter med både statlige og lokale utspring og målsettinger. Profesjonalisering av idrettsråd i Norge har bidratt til at samarbeidseffektene mellom kommuner og idrettsråd har vokst. Mulighetene for synergier er mange, og det er derfor viktig for partene å nedfelle prioriterte satsningsområder og avklare forventninger til samarbeidet.

For å belyse idrettsrådets viktige bidrag til målsettinger for samarbeidet gjengis foreløpige bidrag fra DIR for temaene folkehelse, inkludering og likestilling, stedsutvikling, og klima og miljø under. Når ny temaplan for arenaer og aktivitet skal utarbeides vil disse målsettingene bli innarbeidet i temaplanen.

Folkehelse

Drammen idrettsråds 118 idrettslag har et samlet medlemstall på ca. 30 000 personer. Det betyr at nesten 1/3 del av Drammens innbyggere er medlem i et idrettslag. De fleste av disse medlemmene er aktive medlemmer og deltar på idrettslagenes aktiviteter. Det er 54 særforbund i Norge. De 118 idrettslagene i Drammen tilbyr aktiviteter fra 46 av disse særforbundene. Det utøves idrett innen 98 ulike idrettsgrener.

Idretten er den største bidragsyteren til god folkehelse i befolkningen. Flere og flere idrettslag tar også et utvidet ansvar for hele befolkningen i sine lokalmiljøer gjennom satsingen på Aktive lokalsamfunn.

Aktive lokalsamfunn er et konkret prosjekt som viser hvordan sektorovergripende samarbeid kan skape aktivitet, slik at kommunens og idrettens målsettinger nås. Å lykkes med et tverrsektorielt samarbeid krever bred forankring i egen organisasjon, både administrativt og politisk.

Noen eksempler på Drammensidrettens bidrag innen dette feltet:

1. Mange idrettslag tilbyr nå aktiviteter for alle aldersgrupper i befolkningen. Dette gir en aktiv befolkning med god helse, en helse som bidrar til livslang aktivitetsglede noe som også gir en stor samfunnsøkonomisk effekt ved at befolkningen holder seg friske lenger, bor lenger hjemme og belaster helsevesenet mindre.
2. I samarbeid med Pensjonistforbundet Buskerud utvikles prosjektet «Aktiv senior». Målsettingen er å forebygge ensomhet og styrke fellesskapet ved å tilrettelegge for aktivitet, deltagelse, sosiale møteplasser for aktiv aldring, i samarbeid med idrettslag og lokale pensjonistforeninger.

Inkludering og likestilling

Drammen idrettsråd har siden 90-tallet vært med i ordningen Inkludering i idrettslag. Ordningen administreres av Norges Idrettsforbund på vegne av Kulturdepartementet (KUD). Midlene styres inn mot spesielle målgrupper basert på kriterier gitt av KUD. I tillegg til disse øremerkede midlene arbeider byens 118 idrettslag med inkludering og likestilling daglig gjennom sine aktivitetstilbud. Idretten er på lik linje med det vi sier over om folkehelse en stor bidragsyter til inkludering og likestilling i sine lokalmiljøer.

Det er mange idrettslag i Drammen som har meget lang erfaring med å tilrettelegge for inkludering for sårbare grupper, både gjennom spesifikke satsinger som ordningen over, men også gjennom bevisst arbeid i sine lokalmiljøer gjennom generasjoner med idrettsaktiviteter.

Idrettens målsetting er:

- Livslang idrett og aktivitetsglede
- Bedre og tryggere idrettslag
- Flere og bedre idrettsanlegg

Idretten er sammen med arbeidslivet samfunnets største arena for inkludering. Idretten er meget godt utrustet til å opprettholde og videreutvikle dette ansvaret i Drammen kommune. Vi ser det som viktig at Drammen kommune fortsetter sin satsing innenfor feltet og at de framtidige bevilninger justeres slik at summen fra kommunen er tilsvarende det statlige bidraget, slik det var fra starten av.

Noen eksempler på Drammensidrettens bidrag innen dette feltet:

1. Aktiv i idrettslag har i over 20 år inkludert nye grupper inn i idrettslagenes ordinære aktivitetstilbud, gjennom å motvirke økonomiske og kulturelle barrierer.
2. Aktive lokalsamfunn arbeider generelt for å inkludere flere barn og unge i ulike former for aktivitet og trygge sosiale felleskap – uavhengig av bakgrunn, kjønn, alder eller økonomi.

Stedsutvikling

Idrettsforbundets anleggsplan peker blant annet på disse målene:

1.1 Alle idrettsråd skal gjennomføre en behovsanalyse og utarbeide en langsiktig prioriteringsliste for bygging av idretts- og nærmiljøanlegg i sin kommune.

1.2 Det skal arbeides for at alle kommuner gjennomfører en behovsanalyse og utarbeider en langsiktig prioriteringsliste for bygging av idretts- og nærmiljøanlegg i tett dialog med og basert på innspill fra idrettsrådet.

I forslaget til Planstrategi pekes det på at den nye kommunen er sammensatt og at prosessen skal gi grunnlag for drøfting av mål, visjoner og strategier for utvikling av kommunens rolle og tjenester. Dette vil være både innenfor de ulike hovedutvalgenes områder, og på tvers av disse. Drammen idrettsråd har gjennomført punkt 1.1 og er gjennom dette arbeidet godt i gang med punkt 1.2 og som vi regner med vil bli ferdig gjennom det kommende temaplanarbeidet.

I tillegg må idretten sammen med kommunen vurdere hvert enkelt anlegg i et bredere perspektiv slik vi skisserer i vårt høringsvar til første behandling av planstrategien.

Drammen idrettsråd er klare til å ta et slikt ansvar og slik vi ser det, er forslag til planstrategi for Drammen kommune tilrettelagt slik at kommunen skal bidra til å sikre idretten et mandat og en posisjon for å ivareta dette ansvaret.

Noen eksempler på Drammensidrettens bidrag innen dette feltet

1. Aktive lokalsamfunn er et eksempel på hvordan flere aktører kan samarbeide og skape nye modeller for aktiviteter for alle innbyggerne i lokalmiljøene.
2. Prioritering av årlig anleggsplan er med på å sikre at rett anlegg bygges til rett tid på rett sted.

Klima og miljø

Drammen idrettsråd har pekt seg ut fire av FNs Bærekraftsmål som sine viktigste rettesnor:

Alle idrettsanlegg som planlegges i Drammen må ha en vurdering av de klima og miljømessige konsekvensene anlegget vil få. Et overordna perspektiv bør være å ha søkelys på et redusert transportbehov. Hovedfokuset bør være nærhet til offentlig transportkilder, mulighet for å kunne sykle og gå trygt til anlegget og mindre søkelys på antall parkeringsplasser ved anlegget. Anleggene må også bygges smartere (se under).

I dokumentet «Sammen om aktive liv, Handlingsprogram for fysisk aktivitet 2020-2029 (2020)» skriver man dette: **Fysisk aktivitet er nødvendig for å utvikle og opprettholde god helse og livskvalitet gjennom hele livet. Sykling er ett av virkemidlene for å oppnå dette.**

I Drammen kommunes utkast til Sykkelpplan står det: **Det er anslått at gåing og sykling har et potensial til å ta 40-60% av veksten i antall reiser i de ni største byområdene. Det vil imidlertid kreve en målrettet og langsiktig innsats fra alle vegeierne, med sterkere prioritering av midler til både investering, drift og vedlikehold av anlegg for gående og syklende.**

Idrettsrådet ser det som en selvfølge at alle nye anleggsplaner tar med seg disse målene i prosjekt- og gjennomføringsfasene. De fysiske effektene av å sykle er vel dokumenterte og gjengis flere steder i planen. Målene i sykkelpplanen må derfor også iverksettes i utviklingen av nye idrettsanlegg i Drammen.

1 juli 2021 innføres den nye forskriften om reduksjon av granulatsvinn fra kunstgressbaner.¹

1. Det anbefales at det etableres en arbeidsgruppe sammen med idretten for å se på denne utfordringen. Lier kommune har etablert en slik gruppe som kan brukes som modell for Drammen.

I Drammen kommune er det mange idrettslag som drifter sine egne idrettsanlegg, blant dem er det mange kunstgressbaner.

2. Vi anbefaler at Drammen kommune ser på muligheter til å etablere stimuleringsordninger som kan bidra til å løse de utfordringene som idrettslagene vil få når de må bygge om sine anlegg for å tilfredsstille den nye forskriften.

Ofte er idrettsanlegg et samlingspunkt for mange som bor i nærheten og som innbyggere er del av et AL. Andre ganger kan selve anlegget være en del av skolens område eller en gymsal. Uansett er det et behov for å tenke nytt rundt utnyttelse, samhandling, allsidig bruk og ny teknologi som kan gjøre bygninger og idrettsanlegg smartere. En standardisering av bygninger og arbeidsprosess fra ide til ferdig bygg vil gi økt sannsynlighet for gevinst og gode brukeropplevelser for innbyggere i alle kommunedeler.

Som brukere (og i noen sammenheng forvaltere) av idrettsanlegg, er vi opptatt at vi blir tatt med tidlig i prosessen for å kunne verdi øke det som blir tjenesten til innbyggerne og våre brukere. Team «Utvikling og digitalisering» i Drammen kommune bør også involveres tidlig i alle prosjekter, aller helst når det er en ide på tankestadiet, for å kunne tilføre oss kompetanse og bidra til å se alle muligheter.

Idrettsanlegg må bygges både sett ut fra dagens behov, men i like stor grad må anlegget ha søkelys på morgendagens behov, med brukerne i sentrum. Det å sikre bærekraftige anlegg er en investering for fremtiden og vil kreve et godt samarbeid på tvers for å sikre de muligheter digitalisering gir. Dette gjelder også ved rehabilitering av bygninger der idretten er en flittig bruker, for eksempel skolelokaler og gymsaler.

Smarkere idrettsanlegg har mange perspektiver, i denne sammenhengen peker vi på:

1. Framtidsrettede bookingsystemer som gjør at prosessen fra booking av treningstid til trening er gjennomført og at utøveren forlater treningslokalet skal oppleves som sømløs.
2. Digitale låssystem og sensorikk som registrerer bruk av gymsaler og haller. Når dette ses i sammenheng med et framtidrettet bookingsystem, vil en av gevinstene være bedre utnyttelse av allerede eksisterende hallflater. Vi ser også at dette kan spare tid for administrasjon av nøkler ute på skoler og i haller, samt at brukeren får en god opplevelse. Transportkostnader vil også gå ned om man slipper å hente nøkler.
3. Et idrettsanlegg må vurderes i et mye bredere brukerperspektiv.
 - a. Kan anlegget, med smarte løsninger, bli funksjonelt for flere brukergrupper?
 - b. Bør en idrettshall sees på som en HUB i lokalmiljøet for flere typer aktiviteter enn bare det man tradisjonelt tenker? Det finnes eksempler på, spesielt i Danmark med

¹ Ny §23A i Forurensningsforskriften

konseptet Landsbyklynger, at en idrettshall får en helt annen funksjon enn kun det idrettslige.

- c. Så langt det er mulig bør en idrettshall ha flere brukergrupper enn det den tradisjonelle oppmerkingen av hallflaten legger opp til.
 - i. Fleksible gulv og vegger vil kunne gi mulighet for flere brukergrupper

Flere av perspektivene understøttes av Drammen kommunes digitaliseringsstrategi, som blant annet sier følgende i sin overordna målsetting:

- Digital transformasjon skal fornye, forenkle og forbedre samfunnet og kommunens tjenester til innbyggerne
- Ny teknologi skal gjøre kommunen enda mer tilgjengelig, og medvirkning om samfunns- og tjenesteutvikling skal bli enklere

Drammen idrettsråd vil bidra til å ta ansvar for at idrettens eget arbeid med digitalisering ses i sammenheng med kommunes satsning, og vi stiller oss positive til nasjonale prosjekt som kan støtte opp under kommunes strategi. Et eksempel på dette er Fritidskortet som lanseres i Drammen kommune høsten 2021.